

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 69/18
Luxemburg, 29 mai 2018

Hotărârea în cauza C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW
și alții/Vlaams Gewest

Curtea confirmă că sacrificările religioase fără asomare nu pot avea loc decât într-un abator autorizat

Această obligație nu încalcă libertatea de religie dat fiind că ea urmărește numai să organizeze și să reglementeze libera exercitare a sacrificării religioase, ținând seama de normele esențiale privind protecția bunăstării animalelor și sănătatea consumatorilor de carne

Sărbătoarea musulmană a Sacrificiului este celebrată în fiecare an timp de trei zile. Un mare număr de musulmani practicanți consideră că este datoria lor religioasă să sacrifice sau să ceară să li se sacrifice, de preferință în prima zi a sărbătorii, un animal a cărui carne este după aceea consumată de către familie și împărțită cu persoanele nevoiașе, cu vecinii și cu rudelor mai îndepărtate. În rândul majorității comunității musulmane din Belgia ar exista un consens, exprimat de Consiliul teologilor din cadrul executivului musulmanilor, în sensul de a considera că această sacrificare trebuie să se efectueze fără asomarea prealabilă a animalelor și ținând seama de celelalte cerințe ale ritualului.

Începând din 1998, legislația belgiană prevedea că sacrificările impuse de un ritual religios nu puteau fi efectuate decât în abatoare autorizate sau temporare. Astfel, ministrul competent a autorizat, în fiecare an, unități de sacrificare temporare, care, împreună cu abatoarele autorizate, au permis efectuarea sacrificărilor religioase cu ocazia Sărbătorii musulmane a Sacrificiului, compensând astfel lipsa de capacitate a abatoarelor autorizate legată de creșterea cererii în această perioadă.

În anul 2014, ministrul Regiunii Flamande competent în materie de bunăstare a animalelor a anunțat că nu va mai elibera autorizații pentru unități de sacrificare temporare pentru motivul că astfel de autorizații ar fi contrare dreptului Uniunii, în special dispozițiilor unui regulament din 2009 privind protecția animalelor în momentul uciderii¹. Începând din anul 2015, toate sacrificările de animale fără asomare, inclusiv cele care aveau lor în cadrul Sărbătorii musulmane a Sacrificiului, trebuiau astfel să fie efectuate numai în abatoare autorizate. Acesta este contextul în care diferite asociații musulmane și organizații de coordonare ale moscheilor au chemat în justiție Regiunea Flamandă în anul 2016. Acestea au contestat printre altele validitatea anumitor dispoziții ale regulamentului², în raport în special cu libertatea de religie³. Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Tribunalul de Primă Instanță de Limbă Neerlandeză din Bruxelles, Belgia), sesizat cu această cauză, a decis să adreseze o întrebare preliminară Curții de Justiție.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea de Justiție precizează mai întâi că sacrificarea religioasă intră într-adevăr în sfera noțiunii „ritual religios” în sensul regulamentului. Prin urmare, aceasta intră în domeniul de aplicare al libertății de religie garantate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Eventualele diferențe teologice pe această temă nu pot, în sine, să infirme această calificare drept „ritual religios”.

¹ Regulamentul nr. 1099/2009 al Consiliului din 24 septembrie 2009 privind protecția animalelor în momentul uciderii (JO 2009, L 303, p. 1).

² Este vorba despre articolul 4 alineatul (4) coroborat cu articolul 2 litera (k) din Regulamentul nr. 1099/2009.

³ Articolul 10 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și articolul 9 din Convenția europeană a drepturilor omului.

În continuare, Curtea analizează dacă regulamentul constituie sau nu constituie o restrângere a dreptului la libertatea de religie. Aceasta amintește că, în Uniune, ca principiu general, animalele sunt ucise numai după asomare. Cu titlu derogator, practicarea sacrificării religioase fără asomare este autorizată, cu condiția să aibă loc într-un abator autorizat de autoritățile naționale competente și care să respecte cerințele tehnice referitoare la construcție, configurare și echipament (aceste cerințe figurează într-un alt regulament al Uniunii⁴).

Curtea precizează că această derogare nu interzice nicidecum exercitarea practicii sacrificării religioase în Uniune, ci că, dimpotrivă, aceasta concretizează angajamentul pozitiv al legiitorului Uniunii de a permite practicarea sacrificării animalelor fără asomare prealabilă, pentru a asigura respectarea efectivă a libertății de religie, printre alții, a musulmanilor practicanți, în timpul Sărbătorii Sacrificiului.

Astfel, **obligația de a efectua sacrificarea religioasă într-un abator autorizat urmărește exclusiv să organizeze și să reglementeze, din punct de vedere tehnic, libera exercitare a sacrificării fără asomare prealabilă în scopuri religioase. O astfel de reglementare tehnică nu este, în sine, de natură să conducă la o restrângere a dreptului la libertatea de religie a musulmanilor practicanți.**

Astfel, sacrificarea religioasă este supusă aceluiași condiții tehnice precum cele care se aplică, în principiu, oricărei sacrificări de animale în interiorul Uniunii, indiferent de metoda utilizată.

În plus, legiitorul Uniunii a conciliat respectarea metodelor speciale de sacrificare prevăzute de ritualurile religioase cu respectarea normelor esențiale stabilite de regulamentele Uniunii privind protecția bunăstării animalelor în momentul uciderii și sănătatea consumatorilor de carne.

Curtea examinează în sfârșit considerațiile legate de faptul că abatoarele autorizate situate pe teritoriul Regiunii Flamande și care sunt conforme cu cerințele regulamentului nu oferă o capacitate de sacrificare suficientă pentru a răspunde creșterii cererii pentru carne halal în perioada Sărbătorii Sacrificiului.

Curtea amintește în această privință că validitatea unui act al Uniunii trebuie apreciată în funcție de elementele de fapt și de drept existente la data adoptării acestui act. Astfel, problematica evidențiată de instanța belgiană nu ar privi decât un număr limitat de comune din Regiunea Flamandă. Această problemă nu poate să fie considerată, așadar, intrinsec legată de aplicarea, în întreaga Uniune, a unei norme prevăzute. O problemă punctuală privind capacitatea de sacrificare pe teritoriul unei regiuni a unui stat membru, legată de creșterea cererii de sacrificări religioase pe durata câtorva zile cu ocazia Sărbătorii Sacrificiului, este consecința unui concurs de împrejurări interne care nu poate afecta validitatea regulamentului.

Curtea constată că analiza sa nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea regulamentului din perspectiva libertății de religie garantate de cartă.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 4293

⁴ Regulamentului (CE) nr. 853/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală (JO 2004, L 139, p. 55, rectificare în JO 2013, L 160, p. 15, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 71)

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106